

ÁTALAKULÓ ISKOLARENDSZER

Kaposi József
2014

Előzmények: európai, hazai

- ▣ Bologna-folyamat és Lisszaboni folyamat
- ▣ emberi képességek felértékelődése, kompetencia alapú oktatás és
- ▣ új kvalifikációs rendszerek létrehozása
- ▣ társadalom peremére szorult csoportok arányának növekedése
- ▣ technológiai forradalom és a digitális technológia térnyerése az oktatásban
- ▣ iskoláskorú épesség jelentős csökkenése, társadalom elöregedése
- ▣ egész életen át tartó tanulás paradigmája

Főbb problémák

Eredményesség, méltányosság

- ▣ Demográfiai csökkenés
  - strukturális alkalmazkodást tenne szükségessé
- ▣ Költséghatékonyság és fenntarthatóság
  - az ellátórendszerek szűkebb forrásokhoz való alkalmazkodása
- ▣ Iskolaszervezet
  - Nemzetközi összehasonlítások jelzik a magyar oktatás vertikális szerkezetének költségességét, és tanulási eredményekre vonatkozó negatív hatását
- ▣ Pedagógus-munkaerő és –foglalkoztatás

EU 2020, öt mérföldkő:

- a **felnőttek részvétele az egész életen át tartó tanulásban** (legalább 15%-a)
- az **alapkészségek területén gyengén teljesítők aránya** (alacsonyan teljesítők aránya a 15%-ot ne haladja meg),
- a **felsőfokú iskolázottsággal rendelkezők aránya** 30–34 éveseknél a felsőfokú végzettség aránya érje el a 40%-ot),
- a **korai iskolaelhagyók aránya** (10%-ot ne haladja meg
- **és a kisgyermekkorai nevelésben való részvétel** (a 4 éves gyermekek legalább 95%-a vegyen részt a kisgyermekkorai nevelésben).

A fejlesztési stratégia főbb gondolatai vezérelvei

- Nagyobb állami szerepvállalás az egységesen magas minőség érdekében
- A köznevelés közszolgálati szerepének hangsúlyozása
- Az iskola nevelő szerepének erősítése, a nevelés és az oktatás feladatok kiegyensúlyozása
- Lelki – szellemi – testi nevelés egyensúlyának biztosítása
- A pedagógus pálya presztízsének helyreállítása

Szaktanácsadás

A szaktanácsadó a köznevelési törvényben 61. §

- **A pedagógusok tevékenységét szakértők, szaktanácsadók segítik.**
- A szaktanácsadó feladata a pedagógusok munkájának szakirányú (tantárgyi vagy sajátos pedagógiai területen igényelt) segítése, véleményezése, konzultációk, továbbképzések, szakmai fórumok szervezése.
- **A szaktanácsadó központi szakmai irányítás mellett látja el feladatait.**
- Szaktanácsadói megbízást kizárólag az kaphat, aki pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges felsőfokú iskolai végzettséggel és szakképzettséggel, **pedagógus-szakvizsgával**, valamint a nevelő-oktató munkában eltöltött **legalább tízéves szakmai gyakorlattal** rendelkezik.
- A szaktanácsadó pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmény alkalmazásában áll vagy egyéb köznevelési intézmény alkalmazottja vagy onnan tíz évnél nem régebben ment nyugdíjba.

A szaktanácsadók szerepe az új köznevelési rendszerben

- A szaktanácsadók feladata a pedagógusok fejlesztő célú támogatása
- a szaktanácsadók nem minősítenek, feladatuk fejlesztő-támogató jellegű lesz.
- A szaktanácsadói és ellenőrzési/minősítési funkció világosan elkülönül
- A szaktanácsadók munkájának szakmai irányítását az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (OFI) látja el
- A szaktanácsadók munkáltatója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ

A tantárgygondozás ellátásának eszközei és módszerei

- **Az Nkt.-ben megjelölt EMMI rendeltben hivatkozott eszközök és módszerek:**
  - nevelési és tantárgypedagógiai módszerek, eszközök, eljárások megismertetése, terjesztése,
  - nevelési-oktatási intézményi pedagógiai programok, helyi tantervek, házirendek, intézményi pedagógiai dokumentumok elemzése, azok intézményi elkészítésének és alkalmazásának segítése,
  - az alkalmazott pedagógiai módszerek és pedagógiai fejlesztőtevékenység elemzésének, értékelésének segítése adott köznevelési intézmény, intézménytípus esetében,
  - nevelési eszközök, tankönyvek, taneszközök, nevelési-oktatási programok kiválasztásának segítése
  - nevelési-oktatási intézmény, vagy az intézményrendszer egésze vonatkozásában,
  - egyéni szakmai tanácsadás
  - a köznevelés rendszerszintű fejlesztéseinek támogatása, a miniszter által indított országos tantárgyi és
  - műveltségterületi pedagógiai feladatok segítése.

A szaktanácsadás, tantárgygondozás célja:

- a pedagógusok munkájának fejlesztő célú támogatása,
- pedagógiai szakmódszertani fejlesztő beavatkozások tervezése, szervezése, végrehajtásuk monitorozása,
- a pedagógusok munkájának a szakterületükkel, munkakörükkel összefüggő szakmódszertani segítése,
- a pedagógus munkájával összefüggő szaktanácsadási tevékenységek összegzése, nyilvántartása,
- az intézményvezető pedagógiai munkájának a támogatása,
- felkérésre szakmai konzultáció szervezése,
- a szaktanácsadó tevékenységhez kapcsolódó, az adott tantárgy, szakterület köznevelési feladataihoz kapcsolódó tudományos információ gyűjtése, feldolgozása és közvetítése a nevelési-oktatási intézmény és a pedagógusok részére,
- részvétel a tanulmányi és tehetséggondozó versenyek szervezésében.

A szaktanácsadás, tantárgygondozás feladata:

- a nevelési-oktatási intézményben a pedagógiai tevékenység elemzéséhez szükséges, a helyzetelemzést megalapozó dokumentumok feltárása és összegzése a látogatott intézmény, pedagógus munkájával kapcsolatban,
- a helyi nevelési-oktatási intézményi nevelési, tantervi-tartalmi szabályozás dokumentumainak elemzése, helyi alkalmazásuk vizsgálata, segítése,
- a nevelési-oktatási intézmény, a nevelési-oktatási intézményben dolgozó pedagógus tankönyv, taneszköz alkalmazásának, továbbá pedagógiai módszereinek vizsgálata, kiválasztásuk támogatása,
- nevelési tevékenységek, tanóra és más pedagógiai célú foglalkozás látogatása, a vizsgált tanórák, foglalkozások értékelése,
- óra és foglalkozáslátogatást követően a tapasztalatok közös feldolgozása az érintett pedagógussal, munkaközösség vezetővel, intézményvezetővel,
- a látogatott pedagógus számára személyre szabott fejlesztési és továbbképzési javaslatok megfogalmazása,
- javaslatok megfogalmazása az intézmények belső önértékelésének fejlesztésére.

Tanfelügyelet

A tanfelügyeleti rendszer célja

- A nevelési-oktatási intézmény szakmai tevékenységét értékelése és támogatás nyújtása az intézmény szakmai fejlődéséhez
- Ehhez
  - ▣ a pedagógusok munkáját általános pedagógiai szempontok szerint értékelik
  - ▣ az intézményvezetőket általános pedagógiai és vezetéselméleti szempontok szerint értékelik
  - ▣ az intézmények saját céljainak megvalósulását vizsgálják

Az ellenőrzés lefolyásának rendje

2011. évi CXCV. Törvény 86. § szerint

- **Az Oktatási Hivatal szervezi a kormányhivatal közreműködésével**
- hét nappal előtte az ellenőrzés vezetője egyeztet a köznevelési intézmény vezetőjével
- oktatásért felelős miniszter által szervezett pedagógiai-szakmai ellenőrzés megkezdése előtt legalább hét nappal értesíteni kell a köznevelési intézmény fenntartóját

Az ellenőrzés lefolytatásának szabályai

- A **kormányhivatal** minden év május 31-éig a következő tanévre szóló megyei ellenőrzési tervet
- **Az intézmény vezetője augusztus 15-éig** megküldi a megyei kormányhivatalnak az intézményben alkalmazott pedagógusok névsorát és oktatási azonosító számát
- legalább ötévente egyszer a megye minden intézményének minden pedagógusa sorra kell kerüljön

Az ellenőrzés során alkalmazott eszközök

- 20/2012 EMMI rendelet 152.§ alapján
  - kérdőívek, értékelőlapok, megfigyelési, önértékelési szempontok, feldolgozási segédletek és szempontsorok (a továbbiakban együtt: ellenőrzési eszközök) egységesek és nyilvánosak
  - az ellenőrzési eszközöket a hivatal dolgozza ki, és az oktatásért felelős miniszter hagyja jóvá
  - a kormányhivatalok június 30-áig beszámolót küldenek a hivatalnak az ellenőrzések tapasztalatairól
  - hivatal július 31-éig jelentést készít az oktatásért felelős miniszter részére, amelyben javaslatot tehet az ellenőrzési eszközök módosítására

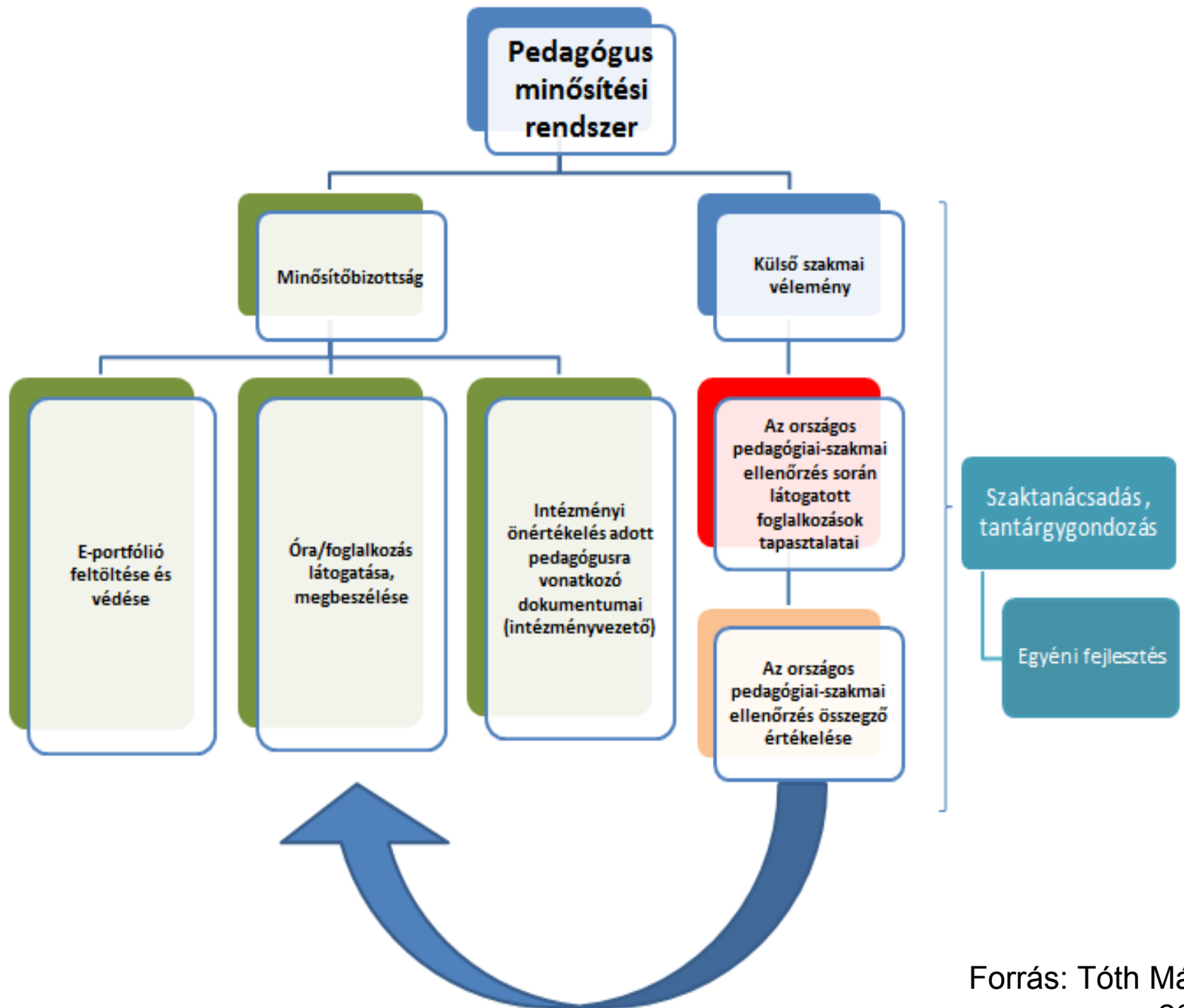

Pedagógus minősítési rendszer*

* Forrás: Tóth Mária 2012

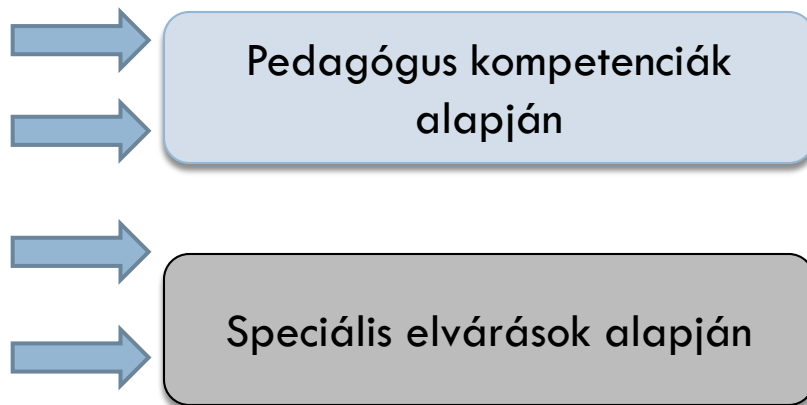
A rendszer céljai

- ▣ Szakmai fejlesztés
- ▣ Minőségi munka elismerése és anyagi/szakmai jutalmazása
- ▣ A minőség javítása (szaktanácsadás, szakmai ellenőrzés és minősítés összekapcsolása)

A pedagógus életpályamodell lépcsőfokai

- Gyakornok
- Pedagógus 1.
- Pedagógus 2.
- Mesterpedagógus
- Kutatótanár

Az e-portfólió

- A pedagógiai e-portfólió a pedagógus munkáját bemutató dokumentumgyűjtemény
- Két fő típus
  - ▣ **Munkaportfólió** → hosszabb időszak alatt végzett szakmai munka részletes és teljes dokumentációja
  - ▣ **Értékelési portfólió** → dokumentumválogatás (a munkaportfólióból), amely a tanári kompetenciák fejlettségét hivatottak bizonyítani

Tanári kompetenciák a 8/2013 (I.30.) EMMI rendelt 2. melléklete alapján

1. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése
2. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése
3. A szakmódszertani és a szaktárgyi tudás
4. A pedagógiai folyamat tervezése
5. A tanulás támogatása, szervezése és irányítása
6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése
7. Kommunikáció, szakmai együttműködés pályaidentitás
8. Autonómia és felelősségvállalás

Gyakornoki minősítő vizsga

Bizottsági tagok	Bizottsági tagokkal szembeni kritériumok
Szakértő I. (elnök):	Mesterpedagógus fokozatba sorolt, névjegyzéken szereplő szakértő
Szakértő II. (szakos):	A pedagógusképző felsőoktatási intézmény oktatója/gyakorlóiskolájának, gyakorlóóvodájának, gyakorló-kollégiumának legalább Pedagógus II. fokozatba sorolt, felkészített alkalmazottja
Intézmény-vezető:	A köznevelési intézmény vezetője vagy az általa megbízott pedagógus-szakvizsgálóval rendelkező magasabb vezető; vezetői megbízással rendelkező alkalmazott
Egyházi intézmény	A felsőoktatási intézmény által delegált szakértőt az egyházi fenntartó kéri fel. Amennyiben az egyházi fenntartó a miniszterrel köznevelési szerződést kötött az általa fenntartott pedagógiai-szakmai szolgáltató intézményre vonatkozóan, akkor a köznevelési szakértőt a pedagógiai-szakmai szolgáltató intézmény jelöli ki

Minősítési eljárás

Bizottsági tagok	Bizottsági tagokkal szembeni kritériumok
Szakértő I. (elnök):	Mesterpedagógus fokozatba sorolt, névjegyzéken szereplő szakértő
Szakértő II. (szakos):	A kormányhivatal által delegált, névjegyzéken szereplő szakértő vagy pedagógusképző felsőoktatási intézmény oktatója
Intézmény-vezető:	A köznevelési intézmény vezetője vagy az általa megbízott pedagógus-szakvizsgálóval rendelkező magasabb vezető; vezetői megbízással rendelkező alkalmazott; az intézményvezető minősítési eljárása esetében a fenntartó képviselője
Kutatótanár minősítése	A három említett tagon kívül a Magyar Tudományos Akadémia delegáltja is részt vesz a minősítésben.

Kiből lehet köznevelési szakértő?

- Felsőfokú végzettséggel és pedagógus szakképzettséggel; pedagógus- vagy oktatói munkakörben szerzett tíz év szakmai gyakorlattal; továbbá pedagógus-szakvizsgával rendelkezik, valamint akit pedagógus munkakörben foglalkoztatnak, vagy a pedagógus-munkakörre szóló jogviszonya, munkaviszonya megszűnése óta tíz évnél kevesebb idő telt el, vagy
- Rendelkezik a hivatal engedélyével
- Elvégezte az OH által alapított 60 órás (30+30) továbbképzést

Általános szabályok

- Csak **magasabb fokozatba tartozó, azonos munkakörben dolgozó pedagógus** vehet rész az alacsonyabb fokozatba besorolt pedagógus minősítési eljárásában.
- A tanár minősítési eljárása esetén **a minősítő bizottság egyik tagjának szakképzettsége azonos kell, hogy legyen** az értékelt pedagógusnak a minősítés tanévében legnagyobb óraszámban tanított tantárgynak megfelelő szakképzettségével.

A szakértők feladatai

	e-portfólió értékelése és védeése	óralátogatás	intézményi önértékelés	tanf. óralátogatás	tanf. összegző értékelés
Szakértő I. (elnök)	értékel	t á j é k o z ó d i k			
Szakértő II. (szakos)	értékel		t á j é k o z ó d i k		
Intézmény- vezető	értékel	véleményez	f e l t ö l t		